

Umumî Mağazalar Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 13.8.1982 Sayı : 17781)

Kanun No.
2699

Kabul Tarihi :
11 . 8 . 1982

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Makbuz ve rehin senedi verme karşılığında serbest, gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan malları vedia olarak kabul etmek ve mudilerine de bu senetlerle tevdi olunan malları satabilmek veya terhin edebilmek imkânını vermek üzere faaliyette bulunan umumî mağazaların kurulma, çalışma ve denetleme usul ve esaslarını düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen;

«Makbuz senedi (resepise)» Umumî mağazalara tevdi edilen malların mülkiyetini temsil eden belgeyi,
«Rehin senedi (varant)» Umumî mağazalara tevdi edilen malların terhinini temin eden belgeyi,

«Serbest Mal» Millî mahsul ve mamullerle fiilî ithali yapılmış eşyayı,

«Gümrüklenmemiş mal (eşya)» Gümrük Kanunu ve mevzuatı gereğince gümrük denetimine tabi tutulmuş eşyayı,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Kurulma Usul ve Esasları

Kurulma usul ve esasları

MADDE 3. — Umumî mağazalar, memleketin genel ekonomik şartları göz önünde bulundurularak Ticaret Bakanlığınca verilecek izinle anonim şirket şeklinde kurulur.

Bu şekilde faaliyette bulunacak şirketlerin unvanlarında umumî mağazalar teriminin bulunması zorunludur.

Umumî mağazaların şube açması da Ticaret Bakanlığının iznine bağlıdır.

Umumî mağazaların kurulabilmesi için, Türk Ticaret Kanunundaki anonim şirketlerin kuruluşuyla ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla;

a) Ödenmiş sermaye miktarının en az 50 000 000 (elli milyon) lira olması,

b) Tüzükte belirtilecek belgelerin ibraz edilmesi de,

Şarttır.

Ödenmiş sermaye miktarı Bakanlar Kurulu kararıyla üç katına kadar artırılabilir.

İKİNCİ KISIM

Çalışma, Denetim, Ceza Usul ve Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM

Çalışma Usul ve Esasları

Gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan malların durumu

MADDE 4. — Gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan malların umumî mağazalara kabul edilmesi Gümrük ve Tekel Bakanlığının iznine bağlıdır. Bu mallar hakkında 1615 sayılı Gümrük Kanununun ant-repo ve transit rejimi uygulanır. İzin verilmesinde aranılacak şartlar tüzükte gösterilir. Bu izin ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile ilan olunur.

Bakanlık temsilcileri

MADDE 5. — Umumî mağazaların denetim kurullarında Ticaret Bakanlığınca atanacak bir temsilci bulundurulabilir. Bu temsilciler hakkında Türk Ticaret Kanununun 275 inci maddesinin 2 nci ve 3 üncü fıkraları hükümleri uygulanır.

Umumî mağazaların haiz olacağı teknik şartlar

MADDE 6. — Umumî mağazaların haiz olması gereken teknik şartlar tüzükte belirtilir.

Kefalet akçesi

MADDE 7. — Umumî mağaza işletenler yapacakları işlerin önem ve genişliğine göre 2 000 000 (iki milyon) ilâ 10 000 000 (on milyon) lira arasında bir kefalet akçesi vermekle yükümlüdürler.

Bu miktar Bakanlar Kurulunca üç katına kadar artırılabilir.

Yatırılacak kefalet akçesinin miktarı Ticaret Bakanlığınca tespit olunur.

Kefalet akçesi, Türk parası, Devlet tahvilleri, milli bankalardan verilmiş teminat mektupları, borsada ko-
te edilmiş % 15 (yüzde onbeş) eksigi ile nazara alınacak milli esham veya tahvilat olabilir.

Kefalet akçesinin eksilen miktarı tamamlanır.

İşletmeden vazgeçilen veya Ticaret Bakanlığınca izinleri iptal edilen umumî mağazaların bütün taahhütlerini yerine getirdikleri ispat edilmedikçe kefalet akçeleri geri verilmez.

Kefalet akçesinin miktarının tespit esasları ve muhafaza şekli tüzükte gösterilir.

Ücret tarifeleri

MADDE 8. — Umumî mağaza işletenler tarafından mağaza işletmeye açılmadan önce, eşyanın yükleme ve boşaltılması, mağazaya alınması, muhafazası, ambalajlarının onarılması, tartılması, kıymet biçilmesi ve mağazadan çıkarılması gibi hizmetler için alınacak ücretleri gösteren tarifeler yapılır. Bu tarifeler Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin görüşü alınarak Ticaret Bakanlığınca onaylandıktan sonra ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile, işletmeye açılacak mağazaların bulunduğu yerlerdeki en az bir gazetede ilan olunduğu tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Tarifelerde değişiklikler yukarıdaki şekle göre yapılır ve ilan olunur. Ancak bu değişiklik ücretlerin yük-
seltülmesi için yapılmış olursa ilan tarihinden itibaren bir ay sonra uygulamaya konulur.

Yasak faaliyetler

MADDE 9. — Umumî mağazalar, tevdi olunan mallar üzerinde, gerek kendi gerekse başkaları adına ve ya hesabına doğrudan veya dolaylı olarak ticaret yapamazlar, malların niteliklerini değiştirecek herhangi bir işlemde bulunamazlar.

Makbuz ve rehin senedi defteri

MADDE 10. — Umumî mağazalar noterden tasdikli biri makbuz senedi ve diğeri rehin senedi defteri olmak üzere iki defter tutmak zorundadırlar.

Bu defterlerin tutulma şekli tüzükte gösterilir.

Kanun ve tüzüğe uygun olarak tutulmayan defterler için yönetim kurulu ve görevliler hakkında Türk Ticaret Kanununun 67 nci maddesi uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM
Denetim Usul ve Esasları

Teftiş ve denetim

MADDE 11. — Umumî mağazalar Ticaret Bakanlığının teftiş ve denetimi altındadır. Ticaret Bakanlığınca gerek görüldüğünde bu yerler ve işlemleri her zaman teftiş edilebilir ve denetlenebilir.

Gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan mallar üzerinde Gümrük ve Tekel Bakanlığının teftiş ve denetim hakkı saklıdır.

İzin iptali

MADDE 12. — Bu Kanuna aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen umumî mağazaların, Ticaret Bakanlığınca yapılacak tebligata rağmen bir ay içinde mevzuata uymadıklarının veya Kanunun 9 uncu maddesine aykırı hareket ettiklerinin belirlenmesi halinde, Kanunun 3 üncü maddesine istinaden verilmiş bulunan izinleri iptal edilerek, keyfiyet ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir.

İzinleri iptal edilen umumî mağazaların yönetim kurulu üyeleri ile denetçileri, iptal tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe umumî mağazacılıkla uğraşan anonim şirketlerde ortak olamazlar ve bu konuda kurulmuş olan şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında ve idarî işlerinde görev alamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Ceza İşleri

Ceza hükümleri

MADDE 13. — Bu Kanunun 8 inci maddesine göre düzenlenen tarifelerin dışında ücret alan veya 9 uncu maddesine aykırı harekette bulunan şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ve 25 000 (yirmibeş bin) liradan 150 000 (yüzelli bin) liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu Kanunun 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasına aykırı harekette bulunan şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere bir yıldan iki yıla kadar ağır hapis cezası ve 50 000 (elli bin) liradan 250 000 (ikiyüzelli bin) liraya kadar ağır para cezası verilir.

Ticaret Bakanlığının izni alınmadan umumî mağaza veya şube açarak makbuz senedi veya rehin senedi tanzim eden veya izinleri iptal edilmesine rağmen faaliyete devam eden şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve 100 000 (yüz bin) liradan 500 000 (beş yüz bin) liraya kadar ağır para cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçların tekrarı halinde, bu cezalar iki katına kadar artırılabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Çeşitli Hükümler

Son hükümler

MADDE 14. — Bu Kanunda belirtilmeyen hususlar için 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.

Tüzük

MADDE 15. — Umumî mağazaların kuruluş ve faaliyet esasları, kabul edilecek malların cinsleri, gümrüklenmemiş malların kabul şartları, mallar üzerinde gümrük denetlemesi ve icra tarzı, umumî mağazaların denetim usul ve esasları ile bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer hususlar, Ticaret Bakanlığı, Gümrük ve Tekel Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığının iştirakiyle müştereken hazırlanacak ve bir yıl içerisinde yürürlüğe konulacak bir tüzükle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE — Evvelce kurulmuş bulunan umumî mağazalar bu Kanuna göre hazırlanacak tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Kanun ve tüzük hükümlerine intibak etmedikleri takdirde, umumî mağaza olarak bunlara verilen izin yeni bir karara gerek kalmadan iptal edilmiş sayılır.

Yürürlük

MADDE 16. — Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Danışma Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
1	6	84
5	82	54
	84	103:121,122:141
	86	166:169

I - Gerekçeli 112 S. Sayılı basmayazı Danışma Meclisinin 86 ncı Birleşimine, 426 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 112 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Danışma Meclisi, Malf İşler, Adalet ve İktisadî İşler; Millî Güvenlik Konseyi ihtisas komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : Danışma Meclisi 1/40, Millî Güvenlik Konseyi : 1/372.